

Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (ceturtā palāta)

2019. gada 14. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiski līgumi – Pārbaudes procedūras –
Direktīva 89/665/EEK – 1. un 2.c pants – Lēmumu par pretendentu pieļaušanu vai izslēgšanu
pārsūdzība – Pārsūdzības termiņi – 30 dienu noilguma termiņš – Valsts tiesiskais regulējums, kurā ir
izslēgta iespēja atsaukties uz lēmuma par pieļaušanu prettiesiskumu, ceļot prasību par vēlāk pieņemtiem
aktiem – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību
aizsardzību tiesā

Lietā C-54/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 27. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 29. janvārī, tiesvedībā

Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus

pret

Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo,

Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo,

piedaloties

Ati Cilte Soc. coop. soc.,

Coesa Pinerolo Soc. coop. soc. arl,

La Dua Valadda Soc. coop. soc.,

Consorzio di Cooperative Sociali il Deltaplano Soc. coop. soc.,

La Fonte Soc. coop. soc. Onlus,

Società Italiana degli Avvocati Amministrativisti (SIAA),

Associazione Amministrativisti.it,

Camera degli Avvocati Amministrativisti,

TIESA (ceturtā palāta)

* Tiesvedības valoda – itāļu.

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerāladvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus* vārdā – *A. Sciolla, S. Viale* un *C. Forneris, avvocati*,
- *Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo* vārdā – *V. Del Monte, avvocato*,
- *Ati Cilte Soc. coop. soc., Coesa Pinerolo Soc. coop. soc. arl* un *La Dua Valadda Soc. coop. soc.* vārdā – *L. Gili* un *A. Quilico, avvocati*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *C. Colelli* un *V. Nunziata, avvocati dello Stato*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *J. M. Hoogveld*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *L. Haasbeek*, kā arī *G. Gattinara* un *P. Ondrůšek*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu lemt, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 89/665/EEK (1989. gada 21. decembris) par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV 1989, L 395, 3. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) (OV 2014, L 94, 1. lpp.), (turpmāk tekstā – “Direktīva 89/665”) 1. panta 1. un 2. punktu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu, kā arī līdzvērtības un efektivitātes principus.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus* (turpmāk tekstā – “*Cooperativa Animazione Valdocco*”), no vienas puses, un *Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo* (turpmāk tekstā – “*CISS di Pinerolo*”) un *Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo*, no otras puses, par mājas aprūpes publiska pakalpojuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu uzņēmumu pagaidu apvienībai, ko veido *Ati Cilte Soc. coop. soc., Coesa Pinerolo Soc. coop. soc. arl* un *La Dua Valadda Soc. coop. soc.* (turpmāk tekstā – “izraudzītā uzņēmumu pagaidu apvienība”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta ceturtajā daļā un 3. punktā ir noteikts:

“1. [..]

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecībā uz līgumiem, uz ko attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīva 2014/24/ES [(2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.)] vai Direktīva [2014/23], līgumslēdzēju iestāžu lēmumus var efektīvi un jo īpaši iespējami ātri pārskatīt saskaņā ar šīs direktīvas 2.–2.f pantā izklāstītajiem nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka ar šādiem lēmumiem ir pārkāpti Savienības tiesību akti publiskā iepirkuma jomā vai attiecīgās valsts noteikumi, ar kuriem transponē minētos tiesību aktus.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.”

- 4 Šīs direktīvas 2.c pantā “Pārskatīšanas pieprasīšanas termiņi” ir noteikts:

“Ja dalībvalsts nosaka, ka jebkāds pieprasījums pārskatīt līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kas pieņemts saistībā ar vai attiecībā uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, uz kuru attiecas Direktīva [2014/24] vai Direktīva [2014/23], ir jāiesniedz pirms noteikta termiņa beigām, tad šis termiņš ir vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad pretendents vai kandidātam ir nosūtīts līgumslēdzējas iestādes lēmums, ja izmanto faksu vai elektroniskos saziņas līdzekļus, vai – ja izmanto citus saziņas līdzekļus – vai nu vismaz 15 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad pretendents vai kandidātam ir nosūtīts līgumslēdzējas iestādes lēmums, vai arī vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad saņemts līgumslēdzējas iestādes lēmums. Katram pretendents vai kandidātam paziņojot līgumslēdzējas iestādes lēmumu, tam pievieno kopsavilkumu par atbilstīgajiem iemesliem. Attiecībā uz pieprasījumiem pārskatīt šīs direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētos lēmumus, uz ko neattiecas īpaša paziņošana, termiņš ir vismaz 10 kalendārās dienas no attiecīgā lēmuma publicēšanas dienas.”

Itālijas tiesības

- 5 2010. gada 2. jūlija *decreto legislativo n. 104 – Codice del processo amministrativo* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 104 par Administratīvā procesa kodeksu) (2010. gada 7. jūlija *GURI* Nr. 156 kārtējais pielikums), kurā grozījumi izdarīti ar 204. pantu 2016. gada 18. aprīļa *decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 50, ar ko izveido Publisko iepirkumu kodeksu) (2016. gada 19. aprīļa *GURI* Nr. 91 kārtējais pielikums), (turpmāk tekstā – “Administratīvā procesa kodekss”) I pielikuma 120. panta 2.*bis* punktā ir noteikts:

“Lēmumu, ar kuru ir noteikta izslēgšana no līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras un pielaišana pie tās pēc subjektīvo, saimniecisko un finansiālo, kā arī tehnisko un profesionālo prasību izvērtējuma, var pārsūdzēt 30 dienu laikā no tā publicēšanas dienas līgumslēdzējas iestādes tīmekļa vietnē saskaņā ar [Publisko iepirkumu līgumu kodeksa] 29. panta 1. punktu. Pārsūdzības neesamība

liedz apstrīdēt vēlāko no līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras izrietošo aktu nelikumību, arī ceļot pretprasību. Tāpat nav pieļaujams apstrīdēt līguma slēgšanas piedāvājumu, ja tāds ir, un citus starpprocesuālos aktus, kas nerada tūlītējas kaitējošas sekas.”

- 6 2016. gada 18. aprīļa Leģislatīvā dekrēta Nr. 50, ar ko izveido Publisko iepirkumu kodeksu, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2017. gada 19. aprīļa *decreto legislativo n° 56* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 56) (2017. gada 5. maija *GURI* Nr. 103 kārtējais pielikums), (turpmāk tekstā – “Publisko iepirkumu kodekss”), 29. pantā ir paredzēts:

“[...] Lai ļautu celt iespējamo prasību saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2. *bis* punktu, divās nākamajās dienās pēc attiecīgo aktu pieņemšanas dienas – pēc tam, kad ir veikta to dokumentu pārbaude, kas apliecina 80. pantā minēto izslēgšanas pamatu neesamību, kā arī atbilstību saimnieciskām, finansiālām, tehniskām un profesionālām prasībām, – publicē arī lēmumus, ar kuriem ir noteikta izslēgšana no līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras un pielaišana pie tās. Tajā pašā divu dienu termiņā [...] pretendentiem un dalībniekiem paziņo minēto lēmumu, norādot iestādi vai tīmekļa vietni, kurā ir pieejami minētie akti. 120. panta 2. *bis* punktā paredzētais pārsūdzības termiņš sākas brīdī, kad visi otrajā teikumā minētie akti kopā ar līgumslēdzējas iestādes norādīto pamatojumu ir faktiski padarīti pieejami.”

- 7 Publisko iepirkumu kodeksa 53. panta 2. un 3. punktā ir noteikts:

“2. Neskarot šajā kodeksā paredzētos noteikumus par publisko iepirkumu līgumiem, kuru slēgšanas tiesības tiek piešķirtas, ievērojot konfidencialitātes nosacījumu, vai kuru izpildei ir jāveic īpaši drošības pasākumi, piekļuves tiesības ir liegtas:

- a) līdz piedāvājumu iesniegšanas atklātajās procedūrās beigu termiņam – to personu sarakstam, kas iesniegušas piedāvājumus;
- b) līdz piedāvājumu iesniegšanas slēgtās un sarunu procedūrās, kā arī neoficiālos konkursos beigu termiņam – to personu sarakstam, kas pieteikušas savu dalību vai izteikušas savu ieinteresētību, un to personu sarakstam, kas uzaicinātas iesniegt piedāvājumus, kā arī to personu sarakstam, kas iesniegušas minētos piedāvājumus; personas, kuru dalības pieteikums ir ticis noraidīts, var piekļūt to personu sarakstam, kuras ir pieteikušas savu dalību vai iesniegušas savus pieteikumus, pēc tam, kad līgumslēdzējas iestādes ir oficiāli paziņojušas uzaicināto dalībnieku vārdus;
- c) līdz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai – piedāvājumiem;
- d) līdz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai – piedāvājumu trūkumu pārbaudes procedūrai.

3. Aktus, kas minēti 2. punktā, līdz tajā norādīto termiņu beigām nedrīkst paziņot trešām personām vai jebkādā veidā izplatīt.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 8 Ar 2017. gada 19. maija lēmumu *CISS di Pinerolo*, piemērojot saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju, mājas aprūpes publiskā pakalpojuma līguma slēgšanas tiesības tās konkrētajā teritorijā laikposmam no 2017. gada 1. jūnija līdz 2020. gada 31. maijam piešķir uzņēmumu pagaidu apvienībai.
- 9 *Cooperativa Animazione Valdocco*, kas tika klasificēta kā otrā pretendente, pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas cēla prasību iesniedzējtiesā, proti, *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), par lēmuma piešķirt attiecīgā līguma slēgšanas tiesības, kā arī par dažādu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras aktu, tostarp lēmuma

neizslēgt izraudzīto uzņēmumu pagaidu apvienību, atcelšanu, it īpaši apgalvojot, ka minēto apvienību nevarēja pielaist dalībai konkursa procedūrā, jo tā nebija samaksājusi prasīto summu piedāvājuma nodrošinājumam un nebija iesniegusi pierādījumus par dalības nosacījumu izpildi.

- 10 Iesniedzējtiesa norāda, ka līgumslēdzēja iestāde un izraudzītā uzņēmumu pagaidu apvienība ir izvirzījušas iebildi par prasības nepieņemamību, pamatojoties uz to, ka prasība esot celta par lēmumu par līguma slēgšanas tiesību galīgu piešķiršanu. Taču saskaņā ar paātrināto procedūru, kas paredzēta ar Publisko iepirkumu kodeksa 29. panta un Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.*bis* punkta noteikumiem, *Cooperativa Animazione Valdocco* prasība esot bijusi jāceļ 30 dienu laikā no brīža, kad tika paziņots akts par pretendentu pielaišanu dalībai iepirkuma procedūrā.
- 11 Šajā ziņā tā norāda, ka Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.*bis* punktā paredzētās paātrinātās procedūras ieviešana, lai apstrīdētu lēmumus par pretendentu izslēgšanu vai pielaišanu, atbilst nepieciešamībai atrisināt strīdu pirms lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu pieņemšanas, izsmelši definējot dalībai konkursa procedūrā pielaisto personu loku pirms piedāvājumu vērtēšanas un pretendenta izraudzīšanās.
- 12 Tomēr tā uzsver, ka arī šī paātrinātā procedūra ir problemātiska dažu aspektu dēļ, it īpaši saistībā ar Savienības tiesībām.
- 13 Šajā ziņā tā vispirms norāda, ka saskaņā ar šo procedūru pretendentam, kuram tikusi liegta dalība iepirkuma procedūrā, ir jāapstrīd lēmums par visu citu pretendentu pielaišanu vai neizslēgšanu, lai gan, pirmkārt, tas šajā brīdī nevar zināt, kurš būs izraudzītais pretendents, un, otrkārt, tas pats var negūt nekādu labumu, apstrīdot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ja tas pats galīgajā klasifikācijā nav iekļauts. Minētajam pretendentam tāpat ir jāceļ prasība tiesā bez jebkādas garantijas, ka viņš no tā gūs kādu konkrētu labumu, taču vienlaikus tam ir jāuzņemas ar tiesvedības tūlītēju ierosināšanu saistītie izdevumi.
- 14 Turpinājumā iesniedzējtiesa norāda, ka pretendentam, kuram ir jāceļ prasība saskaņā ar paātrināto procedūru, ne tikai nav konkrētas un faktiskas intereses, bet vienlaikus tas cieš dažāda veida kaitējumu saistībā ar Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.*bis* punkta piemērošanu. Pirmais kaitējums izrietot no ievērojamajiem finansiālajiem izdevumiem, kas saistīti ar vairāku prasību celšanu. Otrais kaitējums esot saistīts ar iespējamu savas pozīcijas kompromitēšanu līgumslēdzējas iestādes acīs. Trešais attiecoties uz tā klasificēšanas negatīvajām sekām, jo Publisko iepirkumu kodeksa 83. pantā pretendenta celtās prasības ir noteiktas kā negatīvs vērtējuma kritērijs.
- 15 Visbeidzot iesniedzējtiesa uzsver, ka pārmērīgi sarežģīto administratīvās tiesvedības pieejamību pastiprina Publisko iepirkumu kodeksa 53. pants, ar kura 3. punktu valsts amatpersonām vai par sabiedrisko pakalpojumu atbildīgajām amatpersonām ir aizliegts paziņot vai katrā ziņā publiskot iepirkuma aktus, kuriem piekļuve ir liegta līdz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai, pretējā gadījumā viņiem ir paredzēts kriminālsods. Ņemot vērā šī aizlieguma obligātumu, par procedūru atbildīgās personas nevēlēsies papildus lēmumam par pielaišanu dalībai procedūrā atklāt arī pretendentu administratīvos dokumentus, kas liekot saimnieciskās darbības subjektiem celt prasības “akli”.
- 16 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Eiropas tiesiskais regulējums tiesību uz aizstāvību, taisnīga procesa un aizsardzības efektīvas nodrošināšanas jomā, konkrēti, 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. un 13. pants, Hartas 47. pants, kā arī Direktīvas 89/665 1. panta 1. un 2. punkts liedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.*bis* punkts, kurā konkursa procedūras dalībniekam apstrīdēt cita subjekta pielaišanu vai neizslēgšanu ir likts 30 dienu laikā no lēmuma, ar kuru ir noteikta dalībnieku pielaišana vai izslēgšana, paziņošanas dienas?

- 2) Vai Eiropas tiesiskais regulējums tiesību uz aizstāvību, taisnīga procesa un aizsardzības efektīvas nodrošināšanas jomā, konkrēti, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. un 13. pants, Hartas 47. pants, kā arī Direktīvas 89/665 1. panta 1. un 2. punkts liedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.*bis* punkts, kurā dalībniekam pēc konkursa procedūras beigām ir liegts apstrīdēt, arī ar pretprasību, citu dalībnieku, it īpaši izraudzītā pretendenta vai prasītāja, pielaišanas aktu nelikumību, ja iepriekš norādītajā termiņā vispirms nav apstrīdēts lēmums par pielaišanu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 17 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 99. pantam, ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu skaidri izriet no judikatūras, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerālvokāta uzklausišanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.
- 18 Šajā lietā ir jāpiemēro minētais pants.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 19 Sākumā ir jānorāda, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem, ka pamatlietā aplūkotā publiskā iepirkuma līguma vērtība bija 5 684 000 EUR, proti, tā summa būtiski pārsniedz Direktīvas 2014/24 4. pantā noteiktās robežvērtības.
- 20 Tāpēc minētajam līgumam saskaņā ar Direktīvas 2014/23 46. pantu ir piemērojama Direktīva 89/665, un līdz ar to – pretēji tam, ko apgalvo Itālijas valdība, – lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav atzīstams par nepieņemamu tikai tāpēc, ka iesniedzējtiesas nolēmumā nav norādīta minētā līguma vērtība.
- 21 Lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu nevar atzīt par nepieņemamu, arī pamatojoties uz to, ka Tiesa, kā to apgalvo *CISS di Pinerolo*, tajā esot aicināta pārbaudīt Itālijas likumdevēja īstenoto rīcības brīvību, transponējot Direktīvu 89/665. Proti, uzdotie jautājumi skaidri attiecas uz vairāku šīs direktīvas tiesību normu interpretāciju.
- 22 Tādējādi šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par pirmo jautājumu

- 23 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 89/665 1. panta 1. un 2. punkts, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai izslēgšanu no tās ir jāapstrīd pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā no brīža, kad tie tikuši paziņoti attiecīgajām personām.
- 24 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 89/665 2.c pantu dalībvalstis var paredzēt termiņu, kurā drīkst apstrīdēt līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kas pieņemts publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, kura ietilpst Direktīvas 2014/24 piemērošanas jomā.
- 25 Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka šis termiņš ir vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad pretendents vai kandidātam ir nosūtīts līgumslēdzējas iestādes lēmums, ja tiek izmantots fakss vai elektroniskie saziņas līdzekļi, vai – ja tiek izmantoti citi saziņas līdzekļi – vai nu vismaz 15 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad pretendents vai kandidātam ir nosūtīts līgumslēdzējas iestādes lēmums, vai arī vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas,

kad saņemts līgumslēdzējas iestādes lēmums. Turklāt šajā tiesību normā ir precizēts, ka, katram pretendenta vai kandidāta paziņojot līgumslēdzējas iestādes lēmumu, tam pievienojams kopsavilkums par atbilstīgajiem iemesliem.

- 26 No Direktīvas 89/665 2.c panta formulējuma tādējādi izriet, ka tāds 30 dienu termiņš kā pamatlietā aplūkotais, kurā līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai izslēgšanu no tās, kas ietilpst Direktīvas 2014/24 piemērošanas jomā, ir jāapstrīd no to paziņošanas attiecīgajām personām brīža līdz noilguma termiņa beigām, principā ir saderīgs ar Savienības tiesībām, ar nosacījumu, ka minētajos lēmumos ir norādīti atbilstīgi iemesli.
- 27 Turklāt Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, lai līgumslēdzēju iestāžu lēmumi varētu tikt pārsūdzēti efektīvi un pēc iespējas ātri. Taču, kā Tiesai ir bijusi iespēja uzsvērt, pārsūdzēšanas termiņa noteikšana pirms noilguma iestāšanās ļauj īstenot Direktīvā 89/665 noteikto steidzamības mērķi, uzliekot pienākumu tirgus dalībniekiem publiskā iepirkuma procedūras ietvaros pieņemtos sagatavojamos vai pagaidu lēmumus pārsūdzēt īsos termiņos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Īrija, C-456/08, EU:C:2010:46, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Tiesa turklāt ir nospriedusi, ka saprātīga termiņa noteikšana prasības celšanai principā atbilst efektivitātes prasībai, kas izriet no Direktīvas 89/665, ciktāl ar to tiek īstenots tiesiskās drošības pamatprincips (spriedumi, 2002. gada 12. decembris, *Universale-Bau* u.c., C-470/99, EU:C:2002:746, 76. punkts, kā arī 2010. gada 21. janvāris, Komisija/Vācija, C-17/09, nav publicēts, EU:C:2010:33, 22. punkts), un ka tā ir saderīga ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 58. punkts).
- 29 Tomēr Direktīvas 89/665 ar ātrumu saistītais mērķis valsts tiesībās ir jāīsteno, ievērojot tiesiskās drošības prasības. Tādējādi dalībvalstīm ir pienākums izveidot pietiekami precīzu, skaidru un paredzamu termiņu mehānismu, lai personas varētu zināt savas tiesības un pienākumus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 30. maijs, Komisija/Vācija, C-361/88, EU:C:1991:224, 24. punkts, un 1996. gada 7. novembris, Komisija/Luksemburga, C-221/94, EU:C:1996:424, 22. punkts).
- 30 Šajā ziņā, ja dalībvalstis nosaka pārbaudes tiesā procesuālos noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt Savienības tiesībās paredzētās to kandidātu un pretendentu tiesības, kurus aizskar līgumslēdzēju iestāžu lēmumi, dalībvalstīm ir jāgarantē, ka netiek aizskarta ne ar Direktīvu 89/665, ne privātpersonām Savienības tiesībās piešķirto tiesību, it īpaši Hartas 47. pantā nostiprināto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, efektivitāte (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. septembris, *Star Storage* u.c. (C-439/14 un C-488/14, EU:C:2016:688, 43. un 45. punkts).
- 31 Tādējādi Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktā noteiktais mērķis, proti, nodrošināt efektīvas pārsūdzības iespējas attiecībā uz tādu noteikumu pārkāpumiem, kas piemērojami publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā, var tikt sasniegts tikai tad, ja šo prasību celšanai noteiktie termiņi sākas tikai datumā, kad prasītājs ir uzzinājis vai tam bija jāuzzina par iespējamo minēto noteikumu pārkāpumu (spriedumi, 2010. gada 28. janvāris, *Uniplex (UK)*, C-406/08, EU:C:2010:45, 32. punkts; 2015. gada 12. marts, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, 52. punkts, kā arī 2014. gada 8. maijs, *Idrodinamica Spurgo Velox* u.c., C-161/13, EU:C:2014:307, 37. punkts).
- 32 No tā izriet, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai izslēgšanu no tās ir jāapstrīd pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā no to paziņošanas attiecīgajām personām brīža, ir saderīgs ar Direktīvu 89/665 tikai ar nosacījumu, ka šajos paziņotajos lēmumos ir norādīti atbilstīgi iemesli, kas garantē to, ka minētās attiecīgās personas zināja vai varēja zināt par apgalvoto Savienības tiesību pārkāpumu.

- 33 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar Hartas 47. pantu garantētā pārskatīšanas tiesā efektivitāte nozīmē, ka ieinteresētajai personai ir jāvar uzzināt attiecībā uz to pieņemtā lēmuma pamatojumu vai nu no paša lēmuma, vai pēc šīs personas pieprasījuma sniegtā paziņojuma, lai persona pēc iespējas labākos apstākļos varētu aizstāvēt savas tiesības un, zinot visus apstākļus, nolemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā, kā arī lai šī tiesa pilnībā varētu īstenot attiecīgā valsts lēmuma tiesiskuma pārbaudi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1987. gada 15. oktobris, *Heylens u.c.*, 222/86, EU:C:1987:442, 15. punkts, kā arī 2013. gada 4. jūnijs, ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, 53. punkts).
- 34 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka pretendents, kas vēlas apstrīdēt lēmumu par konkurenta pielaišanu, tas ir jāapstrīd 30 dienu laikā no tā paziņošanas dienas, proti, no brīža, kad bieži vien nav iespējams noskaidrot, vai patiesībā pastāv interese, jo nav zināms, vai konkurents beigu beigās būs izraudzītais pretendents vai arī attiecīgais pretendents pats varēs iegūt līguma slēgšanas tiesības.
- 35 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Direktīvas 89/665 1. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras būtu pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.
- 36 Šī pēdējā minētā tiesību norma it īpaši ir piemērojama ikviena tāda pretendenta situācijai, kurš lēmumu par konkurenta pielaišanu dalībai publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā uzskata par prettiesisku un tādu, kura var radīt tam kaitējumu, un tas var būt pietiekams pamats interesei nekavējoties celt prasību par minēto lēmumu, abstrahējoties no kaitējuma, kas turklāt var izrietēt no līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas citam kandidātam.
- 37 Katrā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka lēmums pielaist pretendentu dalībai līguma slēgšanas procedūrā ir akts, kas saskaņā ar Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktu un 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu var būt patstāvīgas prasības tiesā priekšmets (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 5. aprīlis, *Marina del Mediterraneo u.c.*, C-391/15, EU:C:2017:268, 26.–29. un 34. punkts).
- 38 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 89/665, it īpaši tās 1. un 2.c pants, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai izslēgšanu no tās ir jāapstrīd pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā no to paziņošanas attiecīgajām personām brīža, ar nosacījumu, ka tādējādi paziņotajos lēmumos ir norādīti atbilstīgi iemesli, kas garantē to, ka minētās attiecīgās personas zināja vai varēja zināt par to apgalvoto Savienības tiesību pārkāpumu.

Par otro jautājumu

- 39 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 89/665 1. panta 1. un 2. punkts, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka, ja līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pretendentu pielaišanu dalībai publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās netiek pārsūdzēti 30 dienu laikā no to paziņošanas dienas, attiecīgās personas vairs nevar atsaukties uz minēto lēmumu prettiesiskumu, ceļot prasības par vēlāk pieņemtiem aktiem, it īpaši par līgumslēdzējas iestādes lēmumiem par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu.
- 40 Šajā ziņā Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka Direktīva 89/665 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā principā neliedz pieņemt tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka visām sūdzībām par līgumslēdzējas iestādes lēmumu ir jābūt iesniegtām noteiktā šim nolūkam paredzētā termiņā un ka visi konkursa procedūras pārkāpumi, ar kuriem pamatota prasība, ir jāizvirza šajā pašā termiņā, kuram izbeidzoties, šādas tiesības tiek zaudētas tā, ka pēc šī termiņa beigām vairs nav iespējams pārsūdzēt šādu lēmumu vai pamatoties uz šādu pārkāpumu, ja konkrētais termiņš ir saprātīgs (spriedumi, 2002. gada

12. decembris, *Universale-Bau* u.c., C-470/99, EU:C:2002:746, 79. punkts; 2003. gada 27. februāris, *Santex*, C-327/00, EU:C:2003:109, 50. punkts, kā arī 2007. gada 11. oktobris, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 50. punkts).

- 41 Šī judikatūra ir balstīta uz apsvērumu, saskaņā ar kuru, ja kandidāti un pretendenti varētu jebkurā konkursa procedūras brīdī apgalvot, ka ir pārkāpti publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras noteikumi, nosakot tādējādi līgumslēdzējai iestādei pienākumu atsākt visu procedūru no jauna, lai pārkāpumus vērstu par labu, Direktīvas 89/665 mērķu pilnīga sasniegšana būtu apdraudēta (spriedumi, 2002. gada 12. decembris, *Universale-Bau* u.c., C-470/99, EU:C:2002:746, 75. punkts; 2007. gada 11. oktobris, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 51. punkts, kā arī 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Īrija, C-456/08, EU:C:2010:46, 52. punkts). Proti, šāda rīcība, ciktāl tā bez objektīva pamata var kavēt pārsūdzības procedūru, kuru nodrošināšana dalībvalstīm ar Direktīvu 89/665 ir uzlikta kā pienākums, ierosināšanu, var liegt efektīvi piemērot Savienības direktīvas publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā (spriedums, 2004. gada 12. februāris, *Grossmann Air Service*, C-230/02, EU:C:2004:93, 38. punkts).
- 42 Šajā gadījumā no Tiesas judikatūras izriet, ka Direktīva 89/665, it īpaši tās 2.c pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai principā nav pretrunā, ka līgumslēdzējas iestādes lēmuma nepārsūdzēšana 30 dienu laikā, kā tas paredzēts Itālijas tiesiskajā regulējumā, liedz pretendētājam iespēju atsaukties uz minētā lēmuma prettiesiskumu, ceļot prasību par vēlāk pieņemtu aktu.
- 43 Tomēr, lai arī valsts tiesību normas par noilguma termiņu pašas par sevi nav pretrunā Direktīvas 89/665 2.c pantam, nevar izslēgt, ka īpašos apstākļos vai, ņemot vērā atsevišķus tajās paredzētos noteikumus, ar to piemērošanu var tikt aizskartas tiesības, kas privātpersonām piešķirtas Savienības tiesībās, it īpaši Hartas 47. pantā nostiprinātās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2003. gada 27. februāris, *Santex*, C-327/00, EU:C:2003:109, 57. punkts, kā arī 2007. gada 11. oktobris, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 55. un 56. punkts).
- 44 Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka Direktīva 89/665 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā, ka noteikumi par valsts tiesībās paredzēto noilguma termiņu tiek piemēroti tādējādi, ka pretendētājam tiek liegta iespēja apstrīdēt prettiesisku lēmumu, lai gan būtībā viņš par šo prettiesiskumu ir varējis uzzināt tikai pēc noilguma termiņa iestāšanās (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2003. gada 27. februāris, *Santex*, C-327/00, EU:C:2003:109, 60. punkts, kā arī 2007. gada 11. oktobris, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 59.–61. un 64. punkts).
- 45 Turklāt, kā atgādināts šī rīkojuma 31. punktā, ir jāuzsver, ka Tiesa ir nospriedusi arī, ka efektīvas pārsūdzības iespējas attiecībā uz tādu noteikumu pārkāpumiem, kas piemērojami publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā, var tikt nodrošinātas tikai tad, ja šo prasību celšanai noteiktie termiņi sākas tikai datumā, kad prasītājs ir uzzinājis vai tam bija jāuzzina par iespējamo minēto noteikumu pārkāpumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 12. marts, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, vai pamatlietas apstākļos *Cooperativa Animazione Valdocco* no līgumslēdzējas iestādes lēmuma par izraudzītās uzņēmumu pagaidu apvienības pielaišanu dalībai konkursā saskaņā ar Publisko iepirkumu kodeksa 29. pantu faktiski uzzināja vai varēja uzzināt minētā lēmuma prettiesiskuma iemeslus, uz kuriem tā norāda, proti, prasītās pagaidu nodrošinājuma summas nesamaksāšanu un pierādījumu par dalības nosacījumu izpildi nesniegšanu, un vai tādējādi tā faktiski bija situācijā, kurā tai pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā – bija jāiesniedz pārsūdzība, kā tas ir paredzēts Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.bis punktā.
- 47 Tai it īpaši ir jāpārlicinās, vai pamatlietas apstākļos, vienlaikus piemērojot Publisko iepirkumu kodeksa 29. panta un 53. panta 2. un 3. punkta noteikumus, kas reglamentē piekļuvi konkursa dokumentiem un to izplatīšanu, nav bijusi izslēgta jebkāda iespēja *Cooperativa Animazione Valdocco* faktiski uzzināt par

apgalvoto lēmuma par izraudzītās uzņēmumu pagaidu apvienības pielaišanu prettiesiskumu, un to apstrīdēt no brīža, kad tā par to uzzināja, līdz Administratīvā procesa kodeksa 120. panta 2.*bis* punktā paredzētā noilguma iestāšanās brīdim.

- 48 Jāpiebilst, ka valsts tiesai ir jāsniedz tāda valsts tiesiskā regulējuma interpretācija, kas atbilst Direktīvas 89/665 mērķim. Ja šāda interpretācija nav iespējama, tai nav jāpieņem ar šo direktīvu nesaderīgas valsts tiesību normas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 11. oktobris, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 62. un 63. punkts), jo tās 1. panta 1. punkts ir beznosacījuma un pietiekami precīzs, lai uz to atsauktos, ceļot prasību pret līgumslēdzēju iestādi (spriedumi, 2005. gada 2. jūnijs, *Koppensteiner*, C-15/04, EU:C:2005:345, 38. punkts, un 2007. gada 11. oktobris, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 63. punkts).
- 49 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 89/665, it īpaši tās 1. un 2.c pants, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka, ja līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pretendentu pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā nav tikuši apstrīdēti pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā no to paziņošanas brīža, attiecīgās personas vairs nevar atsaukties uz minēto lēmumu prettiesiskumu, ceļot prasības par vēlāk pieņemtiem aktiem, it īpaši par lēmumiem par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ar nosacījumu, ka šī noilguma termiņa neievērošana attiecīgajām personām var tikt pārņemta tikai tad, ja no minētā paziņojuma tās uzzināja vai varēja uzzināt par apgalvoto prettiesiskumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes Direktīvas 89/665/EEK (1989. gada 21. decembris) par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris), it īpaši tās 1. un 2.c punkts, skatot tos kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai izslēgšanu no tās ir jāapstrīd pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā no to paziņošanas attiecīgajām personām brīža, ar nosacījumu, ka tādējādi paziņotajos lēmumos ir norādīti atbilstīgi iemesli, kas garantē, ka minētās attiecīgās personas zināja vai varēja zināt par apgalvoto Savienības tiesību pārkāpumu.**
- 2) **Direktīva 89/665, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2014/23, it īpaši tās 1. un 2.c punkts, skatot tos kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēts, ka, ja līgumslēdzēju iestāžu lēmumi par pretendentu pielaišanu dalībai publisko iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā nav tikuši apstrīdēti pirms noilguma iestāšanās – 30 dienu laikā no to paziņošanas brīža, attiecīgās personas vairs nevar atsaukties uz minēto lēmumu prettiesiskumu, ceļot prasības par vēlāk pieņemtiem aktiem, it īpaši par lēmumiem par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, ar nosacījumu, ka šī noilguma termiņa neievērošana attiecīgajām personām var tikt pārņemta tikai tad, ja no minētā paziņojuma tās uzzināja vai varēja uzzināt par apgalvoto prettiesiskumu.**

[Paraksti]